

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de către Zagoreanu Andrei și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zagoreanu Andrei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc Boțan George și Consiliul municipal Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

Dosarul nr. 2ra-609/23
NR. PIGD 2-22116556-01-2ra-26042023

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art. 432, alin. (2), alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Mămăligă)
Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

27 noiembrie 2024

Examinând în lipsa părților recursurile depuse de Zagoreanu Andrei și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Malanciuc,
Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 05 august 2022 Andrei Zagoreanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc Boțan George și Consiliul municipal Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii Andrei Zagoreanu a indicat că, la 16 februarie 2010 Curtea de Apel Chișinău a admis cererea sa de chemare în judecată înaintată împotriva Consiliului municipal Chișinău privind obligarea pârâtului de a-l asigura cu spațiu locativ, emițând în acest sens hotărârea nr. 3-1152/10, care a devenit definitivă prin necontestare.

3. Reiterează că, de la data intentării procedurii de executare pînă în prezent a depus efortul utilizând toate posibilitățile legale în determinarea debitorului de a executa hotărârea judecătorească, însă acestea nu au determinat debitorul să-și onoreze obligația.

4. A susținut reclamantul că rolul activ al său în procedura de executare s-a manifestat prin realizarea procedurilor corespunzătoare domeniului de competență ale executorului judecătoresc și intentarea a mai mult de 10 acțiuni civile în instanța de judecată în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, soldate cu hotărâri irevocabile privind încasarea prejudiciilor și toate executate.

5. Afirmă că, în pofida existenței a zece hotărâri judecătorești irevocabile, emise în baza Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, pînă în prezent titlu executoriu nu a fost executat, fiindu-i încălcat în continuare dreptul recunoscut și garantat la un proces echitabil și îi sunt cauzate prejudicii de ordin material și moral.

6. Accentuează că, în baza hotărârilor judecătorești emise anterior s-a dispus recuperarea prejudiciilor materiale pînă la situația din 31 iulie 2020, astfel consideră că urmează a fi recuperat prejudiciul material și moral și pentru perioada ulterioară cuprinsă între 01 august 2020 – 31 iulie 2022, pentru 24 de luni de neexecutare.

7. Reclamantul a menționat că prin inacțiunile și nedorința vădită a debitorilor, cît și a statului reprezentat de instituțiile publice care nu întreprind nici o măsură în

vederea neadmiterii încălcării în continuare a dreptului recunoscut, îi cauzează și suferințe morale, atât lui personal, cât și membrilor familiei sale, dat fiind faptul că subiectul spațiului locativ este unul neconsumat, care cauzează stres și situații tensionate în familie inclusiv insuficiența mijloacelor financiare necesare pentru achitarea chiriei, totodată având doi copii minori la întreținere.

8. Comunică că, din momentul emiterii hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2010 și până în prezent, este angajat al Inspectoratului General al Poliției și nu este beneficiar al indemnizației pentru închirierea spațiului locativ.

9. Menționează că, din lipsa spațiului locativ a fost determinat să închirieze spațiu locativ, astfel, la 31 iulie 2020, a încheiat contractul de locațiune a unui apartament cu 2 odăi, fiind înregistrat la Direcția Deservire Fiscală Râșcani la 05 august 2020 și a încetat la 31 iulie 2021, și contractul de locațiune din 01 august 2021, înregistrat la Direcția Deservire Fiscală Râșcani cu nr.82105, care a încetat la 31 iulie 2022, conform cărora plata lunară pentru chirie a constituit 4 500 lei și care reprezintă prejudiciul material cauzat lunar.

10. Precizează că, pentru perioada 01 august 2020 – 31 iulie 2022 mărimea prejudiciului material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești constituie 108 000 lei.

11. Solicită reclamantul constatarea încălcării drepturilor sale, prevăzute de art. 6 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și de art. 1 al Protocolului 1 Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale ca urmare a neexecutării în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel Chișinău nr.3- 1152/10 din 16 februarie 2010, pentru perioada 01 august 2020 – 31 iulie 2022, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 108 000 lei și prejudiciului moral în mărime de 1200 euro, echivalent în valută națională pentru perioada de 24 luni de neexecutare.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

12. Prin hotărârea din 03 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă parțial. S-a constatat încălcarea drepturilor reclamantului Andrei Zagoreanu prevăzute de art. 6 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și de art. 1 al Protocolului 1 Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale ca urmare a neexecutării în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel Chișinău nr.3-1152/10 din 16 februarie 2010, pentru perioada 01 august 2020 – 31 iulie 2022. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Andrei Zagoreanu suma de 108 000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

13. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 04 noiembrie 2022 Andrei Zagoreanu și la 22 noiembrie 2022 – Ministerul Justiției, în termenul prevăzut de lege, au contestat-o cu apel.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 07 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Andrei Zagoreanu și de către Ministerului Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 03 noiembrie 2022.

15. Instanța de apel a menționat că, din conținutul referințelor, răspunsurilor autorităților publice locale, autorităților publice centrale, precum și explicațiile executorului judecătoresc Boțan George pe marginea procedurii de executare, debitor Consiliul mun. Chișinău, creditor Zagoreanu Andrei privind modul de respectare a termenului rezonabil la executarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2010, pentru perioada 01 august 2020-31 iulie 2022, rezultă că Consiliul mun. Chișinău, invocând lipsa mijloacelor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârii judecătorești, precum și lipsa spațiului locativ liber, nu a executat hotărârea judecătorească care este irevocabilă și nu a asigurat familia lui Zagoreanu Andrei cu spațiu locativ, conform normelor stabilite în art. 42 al Codului de locuințe (f.d.37-43, 44, 89-94), nici către data examinării prezentei cereri de chemare în judecată.

16. La caz, instanțele ierarhic inferioare au constatat că, deși autoritatea responsabilă de executare a hotărârii judecătorești a întreprins măsuri concrete întru executarea documentului executoriu, acestea nu au fost suficiente pentru executarea actului judecătoresc, în condițiile în care miza (interesul) creditorului Zagoreanu Andrei este evidentă, luând în considerare impactul neexecutării hotărârii judecătorești.

17. În astfel de circumstanțe instanțele ierarhic inferioare au considerat că necesită a fi admisă cerința privind constatarea încălcării dreptului lui Zagoreanu Andrei la executarea în termen rezonabil a deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2010 în perioada de la 01 august 2020 până la 31 iulie 2022.

18. Autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare Zagoreanu Andrei nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

19. În acest context, instanța de apel a remarcat că anterior au fost pronunțate mai multe hotărâri judecătorești, care au devenit irevocabile, privind încasarea de la Consiliul mun. Chișinău în beneficiul lui Zagoreanu Andrei a prejudiciului moral și material în legătură cu neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, pentru alte perioade.

20. Astfel, instanțele ierarhic inferioare au dispus încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Zagoreanu Andrei suma de 108 000 lei ce reprezintă prejudiciul material cauzat în legătură cu închirierea apartamentului și pretins pentru perioada de la 01 august 2020 până la 31 iulie 2022.

21. Or, așa cum rezultă din materialele cauzei, la 31 iulie 2020, reclamantul Zagoreanu Andrei a încheiat cu Teslari Silvia contractul de locațiune a apartamentului nr. 14, cu 2 odăi, situat pe str. Ceacari, 5/7, mun. Chișinău, care la 05 august 2020 a fost înregistrat la Direcția Deservire Fiscală Rîșcani cu nr.1797, iar la 01 august 2021, a încheiat un alt contract de locațiune, care a fost înregistrat la Direcția Deservire Fiscală Rîșcani cu nr.82105, la 01 august 2021, conform cărora plata lunară pentru

chirie constituie 4 500 lei (f.d.8-9).

22. Conform recipiselor anexate la materialele dosarului, reclamantul a achitat costul lunar de 4 500 lei, iar la cerere au fost anexate și copiile ordinelor de încasarea impozitului aferent predării în folosință a proprietății imobiliare, care justifică lipsa datoriilor la plata impozitului (f.d. 10-16, 17 verso-21verso).

23. Instanța de apel și prima instanță, dispunând încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Zagoreanu Andrei a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în mărime de 3 000 lei, a apreciat că această sumă este echitabilă suferințelor și disconfortului cauzat prin neexecutarea hotărârii irevocabile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

24. La 27 martie 2023 Andrei Zagoreanu a declarat recurs împotriva deciziei din 07 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor judecătorești în partea respingerii prejudiciului moral și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

25. În motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată au abordat superficial circumstanțele cauzei ce justifică prejudiciul moral, or dreptul la un proces echitabil ar urma să fie examinat complex sub toate aspectele și nu doar sub aspectul recuperării prejudiciilor cauzate. Susține că nu este obiectivă constatarea instanțelor de judecată că suma de 3000 lei ar reprezenta o staisfacție echitabilă pentru prejudiciu moral suportat.

26. La 03 mai 2023 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 07 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

27. În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material. Susține că nu este situația despre neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu, în condițiile în care nemijlocit creditorul/intimatul nu a data dovadă de maximă diligență și voință întru executarea documentului în beneficiul său, (neprezentarea de o perioadă îndelungată în biroul executorului judecătoresc pentru a coordona mersul procedurii de executare, nu a solicitat de la autoritatea responsabilă careva informații despre mersul procedurii de executare, înaintării propunerilor, etc) doar pasiv a așteptat executarea. Prin urmare, acest comportament pe parcursul derulării procedurii de executare, confirmă expres că intimatul în mod direct a aprobat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, ca ulterior să înainteze prezenta acțiune conform Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

28. La 13 mai 2023 Curtea Supremă de Justiție a expediat părților copia recursurilor pentru a depune referințe, însă acestea nu au făcut uz de dreptul lor procedural respectiv.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede următoarele: „Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

30. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

31. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

32. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

33. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

34. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

35. Art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) stabilește că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

36. Art. 440 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. (2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

MOTIVAREA INSTANȚEI

37. Cu referire la termenul depunerii recursurilor, din materialele dosarului rezultă că decizia instanței de apel a fost expediată părților la data de 02 martie 2023, astfel recursurile depuse la data de 27 martie 2023 și 03 mai 2023 sunt în termen.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

39. Din analiza recursurilor declarate rezultă că Zagoreanu Andrei și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova au invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin.(2), lit. a) și c) din Codul de procedură civilă.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenții au făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432, alin.2, lit. a) și c) – aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată și interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

41. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art.432 alin.(3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, și anume, dacă cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale, nu a stabilit.

42. În acest context, Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

43. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

44. În speță, Completul de judecată menționează că recursurile în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

45. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

46. Drept urmare, Completul de judecată reține că argumentele invocate de către Zagoreanu Andrei și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Cu atât mai mult că, asupra situației lui Zagoreanu Andrei Curtea Supremă de Justiție s-a expus anterior prin decizia nr. 2ra-331/21 din 09 iunie 2021, care vizează repararea prejudiciului material și moral pentru neexecutarea în termen a aceleiași hotărâri, doar că pentru o perioadă anterioară.

47. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază recursurile declarate de către Zagoreanu Andrei și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibile.

48. Ținând cont de prevederile art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibile recursurile declarate de către Zagoreanu Andrei și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 07 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă